

Komiks
wychodzi
z cienia

O kulturowej i edukacyjnej
roli komiksu w bibliotekach

Ogólnopolska konferencja
15-16 czerwca 2026 | Warszawa | online

Komiks na froncie kultury: patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

Jerzy Woźniakiewicz

Przewodniczący SBP

Dyrektor WBP w Krakowie

Organizatorzy:

STOWARZYSZENIE
BIBLIOTEKARZY
POLSKICH

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
im. Komisji Edukacji Narodowej
w Warszawie

Sponsorzy:

platon_

ELIBRON sp. z o.o.

PWN | IBUK LIBRA

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

Dlaczego o tym mówię?

- Rola biblioteki jako miejsca otwartego, w którym każdy czuje się bezpiecznie i komfortowo.
- Potrzeba budowania atrakcyjnego księgozbioru dla różnych grup społecznych, w tym migrantów i uchodźców.

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

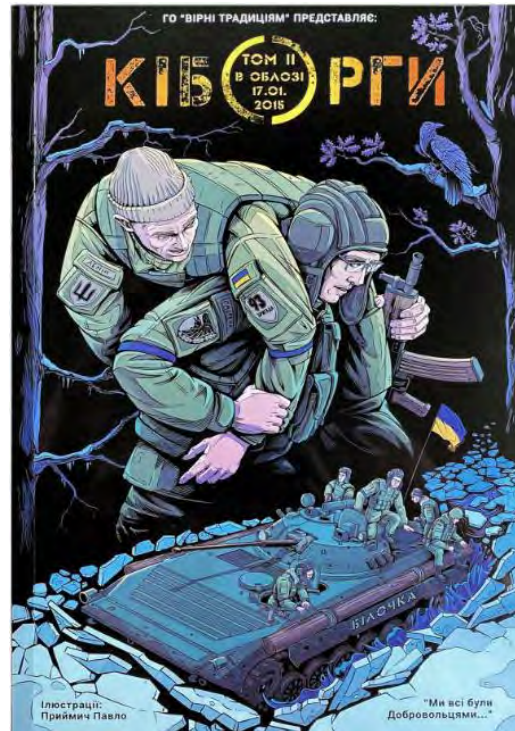
- Komiks ukraiński przed wojną (zwłaszcza pełnoskalową)
- Komiks ukraiński po wybuchu pełnoskalowej wojny.
  - dokument (reportaż)
  - patriotyzm, legenda, mobilizacja
  - historia i edukacja
  - terapia

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- 2014-2022
  - Seria „Cyborgi” (2016-2021)
  - *TATO: Kuźnia broni* (2021)
Oleksandr Komiakov

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- **1. Komiks jako świadectwo wojny (reportaż, dokument)**
  - życie cywilów
  - epizody wojenne po wybuchu pełnoskalowej wojny
  - bombardowania
  - uchodźstwo
- Często publikowane on-line

Komiks
wychodzi
z cienia

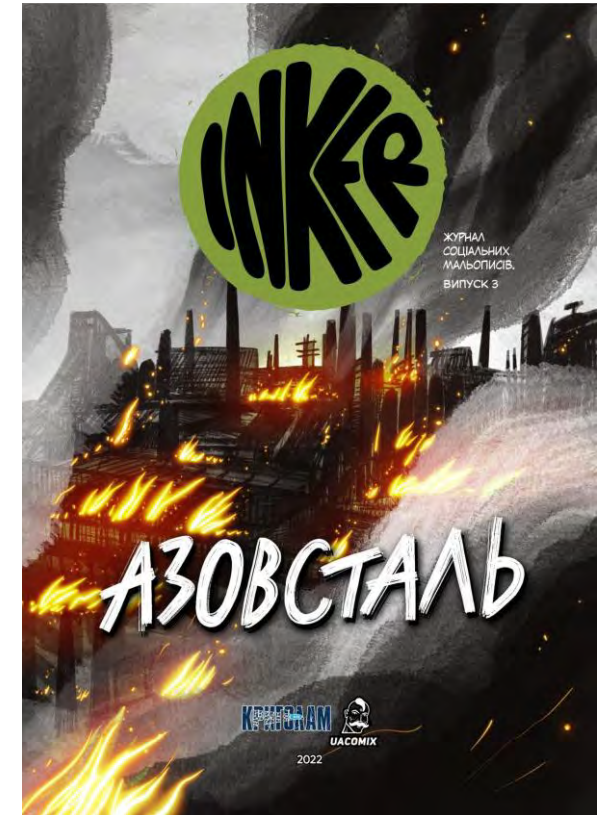
Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- Azovstal

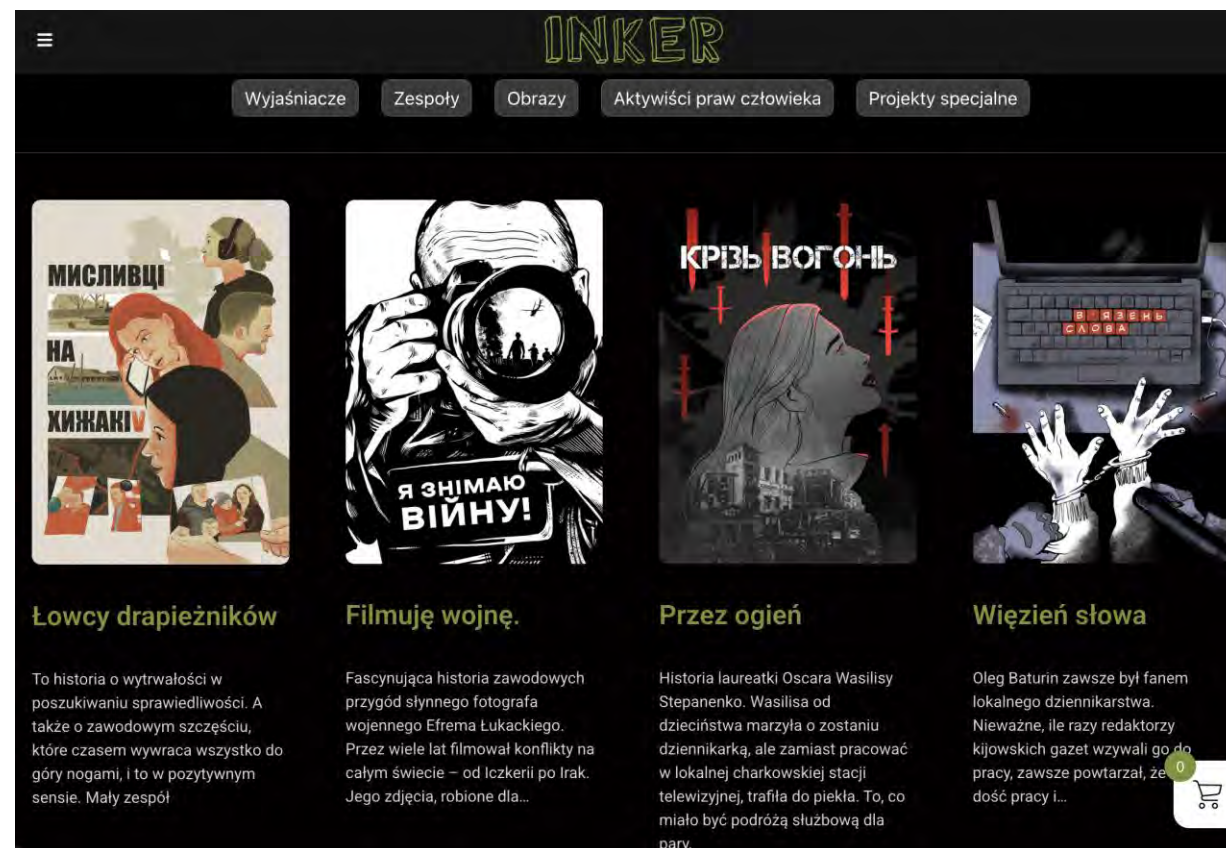
Trzeci numer magazynu ilustracji społecznych INKER poświęcony historiom o Azovstalu. Zawiera historie komiksowe:

- „Poleć do piekła i wróć” Wołodymyr Kuzniecowa i Linniso
- „Ciocia Zupa” Jarko Filewycz
- „Przechowywanie bomb” Ołeksij Czornyj i Maksym Solntsev
- „Będę walczył o ciebie” Wołodymyr Kuzniecowa i Ludmiła Samus

Komiks na froncie kultury: patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- **Inker** (ukr. *Інкер*) to ukraińskie czasopismo i projekt medialny, który zajmuje się publikowaniem autentycznych historii w formie **reportaży graficznych i komiksów społecznych** (tzw. *мальюпису*).
- Powstało w 2022 roku jako projekt z zakresu praw człowieka. Jest wspierane przez *European Endowment for Democracy*
- Dokumentuje prawdziwe i poruszające losy Ukraińców w czasie wojny.

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- Symbole niezłomności

W zbiorze znajdują się opowiadania „Teatr Dramatyczny”, „Kogucik” i „Flaga”. Obraz „Teatr Dramatyczny” znalazł się na krótkiej liście nominacji specjalnej do Nagrody Lwów – Miasta Literatury UNESCO w 2023 roku.

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- „Pierwsze 39 dni wojny”
Oleksij Czornyj

„Pierwsze 39 dni” to antologia pamiętników z aktywnej fazy wojny. Każdy dzień to strona pamiętników Ukraińców w różnym wieku i różnej płci. Ukraińców z różnych miast i krajów. To ich doświadczenia i refleksje, które adaptuję do formy komiksu.”

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- **2. Komiks patriotyczny i mobilizujący**
- komiksowe przedstawienia legend wojennych
- budowanie współczesnej mitologii
- narzędzia budowania morale

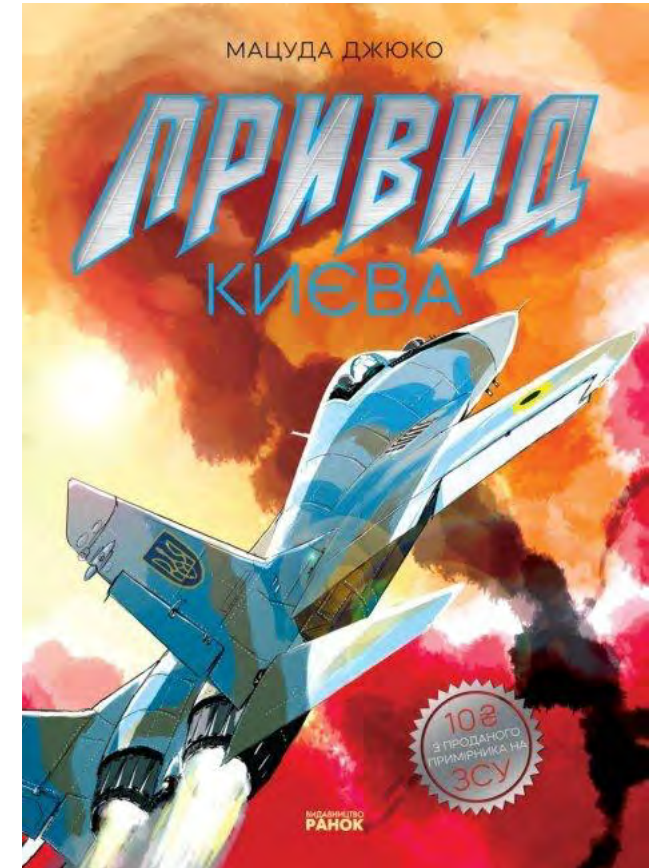
Komiks
wychodzi
z cienia

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- „Duch Kijowa” Matsuda Dzhyuko

Znany japoński autor mangi Matsuda Dzhyuko zainspirował się wydarzeniami z lutego 2022 roku, kiedy niebo nad Kijowem zostało bohatersko bronię przez ukraińskich pilotów 40. Brygady Lotnictwa Taktycznego, co dało początek miejskiej legendzie o Duchu Kijowa, pilocie MiG-29, który odniósł sześć zwycięstw powietrznych nad stolicą.

Komiks
wychodzi
z cienia

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- „Pseudonim Kot” Matsuda Dzhyuko

Komiks w stylu manga, który opowiada historię operatora sił specjalnych Donieckiego Tłustego Kota.

Komiks
wychodzi
z cienia

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- „PEREMOHA”

Zbiorowe dzieło wielu ukraińskich twórców, którzy w krótkich historiach komiksowych ukazują różne oblicza trwającej obecnie krwawej agresji Rosji na Ukrainę. Poznajemy legendarnych już dziś ukraińskich żołnierzy, takich jak lotnik „Duch Kijowa”, pogranicznicy z Wyspy Wężowej czy obrońcy Azowstalu. Poznajemy też zwykłych ludzi, którzy stają się bohaterami, aby bronić własnej ziemi przed barbarzyńską hordą.

Komiks na froncie kultury: patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- Cykl „Wola” Igor Kurylin, Wiaczesław Bugajew (od 2017 r.)

Akcja toczy się w latach 1917–1920. Ukraińska Republika Ludowa nie upada, lecz staje się potęgą technologiczną. Państwo musi mierzyć się z mistycznymi i zombifikowanymi armiami bolszewików. Postacie historyczne (jak hetman Pawło Skoropadski czy Symon Petlura) zyskują tu status superbohaterów walczących za pomocą zaawansowanych gadżetów i meków.

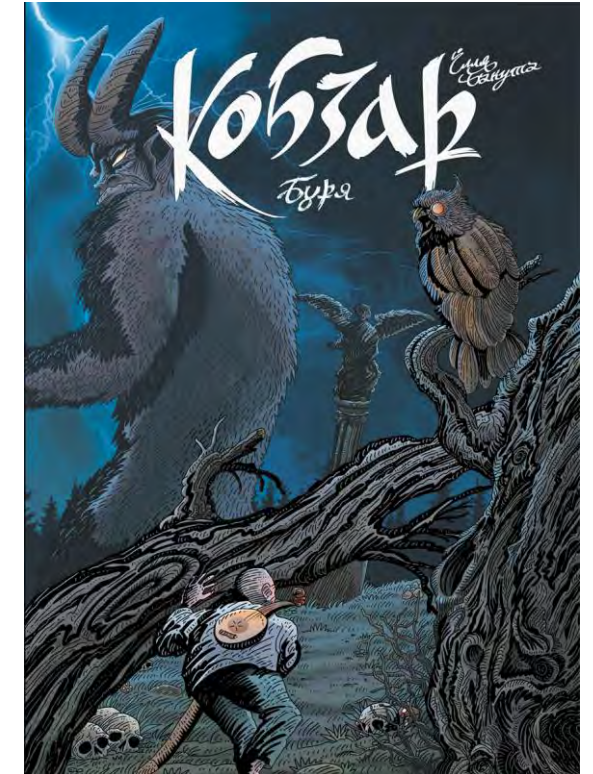

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- „Kobzar. Burza” Ilja Bakuta

Ilustrowane opowieści o Kobziarzu to cykl historyczno-mistyczny poświęcony przygodom kobziarza podczas jego podróży po drogach XVII-wiecznej Ukrainy. Seria składa się z pięciu książek.

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- **3. Komiks edukacyjny (historia, tożsamość, edukacja w zakresie bezpieczeństwa)**
- pamięć historyczna
- aktualny kontekst wojny
- reinterpretacja historii (Kozacy, XX wiek, Majdan)
- nauka bezpiecznych zachowań

Komiks na froncie kultury: patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- „Krótka historia długiej wojny”
Mariam Nayem, Yulia Vus, Ivan
Kipibida,

Komiks przedstawia historyczny kontekst wojny rosyjsko-ukraińskiej, od średniowiecza po współczesną Ukrainę, podkreśla długofalowy charakter konfliktu, jego polityczne korzenie i analogie w czasie.

Komiks
wychodzi
z cienia

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- Książka Ilustrowana.
Historia niepodległości
Ukrainy

Krótki i zrozumiały opis wydarzeń z przeszłości, uzupełniony ilustrowanymi historiami przybliżający genezę państwa ukraińskiego i walkę o jego powstanie.

Komiks
wychodzi
z cienia

- „Pięć kłosów pszenicy. Hołodomor. Opowieści o tym, jak zniknęli Ukraińcy” Julii Smal, Julia Hanik

„To było dawno temu. Stepy i groby już dawno przestały istnieć. A takie księgi powinny istnieć dawno temu, ale my, Ukraińcy, nie mieliśmy do tego prawa, bo żyliśmy w ogromnym „szczęśliwym” państwie zwanym Związkiem Radzieckim – więzieniu narodów. Czas mija, ostatni świadkowie wydarzeń z połowy XX wieku już odchodzą, a my, potomkowie całości, potomkowie ocalałych, zbieramy ich wspomnienia kawałek po kawałku. Nie po to, by zapomnieć, nie po to, by stracić, by pamiętać.”

Komiks na froncie kultury: patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- „Malarstwo ukraińskie:
(Nie)opowiedziana historia.”
Rusłana Koropetska

Ukraińskie malarstwo:
„(Nie)opowiedziana historia” to projekt,
którego celem jest opowiedzenie
światu o malarstwie ukraińskim, a
Ukraińcom o malarstwie ukraińskim
na świecie.

Co możemy uznać za pierwsze
ukraińskie malarstwo? Przekonajmy
się!

УКРАЇНСЬКИЙ МАЛЬОПИС:
(не)РОЗКАЗАНА ІСТОРІЯ

Богдан Кордоба
Руслана Коропєцька
Віра Кордоба

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- Seria komiksów
„Patron Pies i Jego Przygody”

To seria komiksowa składająca się z 5 numerów – każdy numer zawiera dwie historie o przygodach psa Patrona, poruszające tematykę bezpieczeństwa i zdrowia psychicznego. Czytelnicy zobaczą w komiksie bohaterów animowanego serialu o Patronie – kota Toma i Wena, kozę Paljanicę, Mychajła i innych.

spilnoteka.org

Komiks
wychodzi
z cienia

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

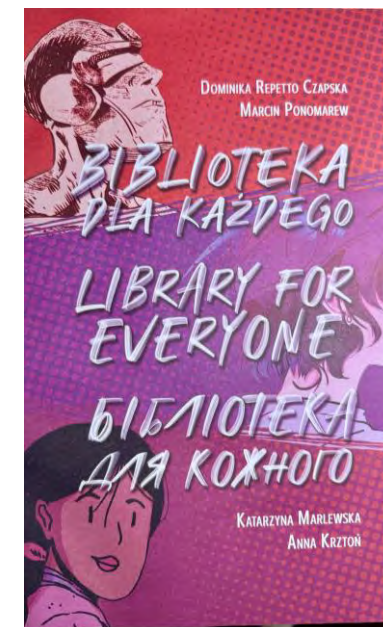
- **4. Komiks jako narzędzie pracy z traumą**
- komiksy tworzone przez dzieci i uchodźców
- mogą być wykorzystywane w pracy z uchodźcami
- wspierają integrację
- często nie są szeroko dostępne

Komiks na froncie kultury: patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

- „Trwać w ruchu. Trwać w równowadze” Katarzyna Marlewska (w „Biblioteka dla każdego”)

Krótka autobiograficzna opowieść ukraińskiej dziewczyny studiującej w Gdyni z pierwszych chwil, gdy dowiedziała się, że na jej rodzinę spadają Rosyjskie rakiety.

Komiks na froncie kultury:

patriotyzm, pamięć i edukacja w ukraińskich narracjach graficznych po 2022 roku

Współczesny komiks ukraiński po 2022 roku przestał być wyłącznie medium rozrywkowym, stając się wielofunkcyjnym narzędziem dokumentowania wojny, budowania tożsamości narodowej, edukacji obywatelskiej oraz wsparcia psychologicznego

Ukraińska wersja komiksu PEREMOHA pomogła zebrać ponad 4,5 miliona hrywien na drony dla Sił Zbrojnych Ukrainy.

Komiks
wychodzi
z cienia

Komiks
wychodzi
z cienia

O kulturowej i edukacyjnej
roli komiksu w bibliotekach

Ogólnopolska konferencja
15-16 czerwca 2026 | Warszawa | online

Dziękuję!

Jerzy Woźniakiewicz

Przewodniczący SBP
dyrektor WBP w Krakowie

Organizatorzy:

STOWARZYSZENIE
BIBLIOTEKARZY
POLSKICH

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
im. Komisji Edukacji Narodowej
w Warszawie

Sponsorzy:

platon_

ELIBRON sp. z o.o.

PWN | IBUK LIBRA